

Powszechny Spis Rolny 2020 – wyniki wstępne w województwie lubuskim

01.10.2021 r.

↓ 9,8%

Spadek liczby gospodarstw rolnych w porównaniu z PSR 2010

Według wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego, w 2020 r. utrzymała się notowana od wielu lat tendencja spadku liczby gospodarstw rolnych, przy wzroście ich średniej powierzchni.

W porównaniu z wynikami uzyskanymi w PSR 2010, zmniejszeniu uległa powierzchnia gruntów ogółem użytkowanych w gospodarstwach rolnych.

W analizowanym okresie zwiększyło się pogłowienie bydła, wobec spadku pogłowia pozostałych grup zwierząt gospodarskich.

1. Gospodarstwa rolne

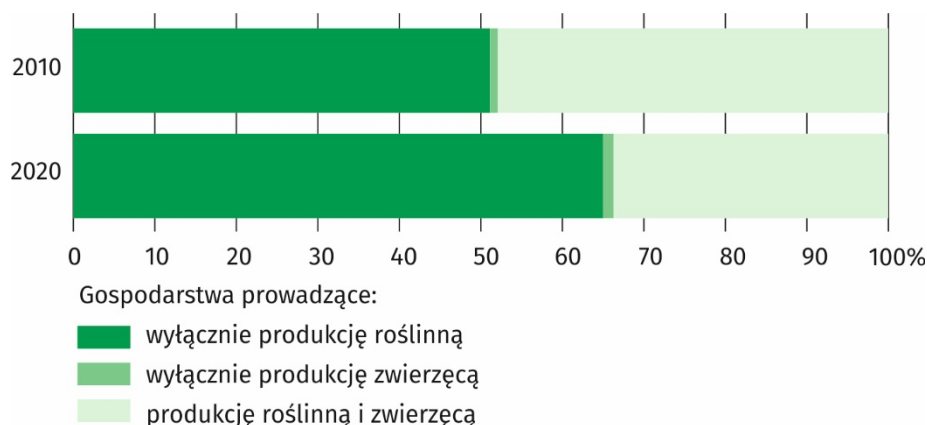
W 2020 r. utrzymała się notowana od wielu lat tendencja spadku liczby gospodarstw rolnych przy wzroście ich średniej powierzchni. W porównaniu z 2010 r. liczba gospodarstw rolnych w województwie lubuskim zmniejszyła się o 2,2 tys. (tj. o 9,8%). Zanotowano spadek liczby gospodarstw w grupach obszarowych użytków rolnych do 1 ha włącznie oraz od 1 do 30 ha. Najgłębszy spadek dotyczył grupy obszarowej 1-2 ha (o 22,7%), grupy 2-3 ha (o 17,6%) oraz 10-20 ha (o 16,3%). Wzrosła natomiast liczba gospodarstw w grupie obszarowej powyżej 30 ha, w tym najbardziej gospodarstw o powierzchni użytków rolnych powyżej 100 ha (o 34,3%).

W porównaniu z wynikami PSR 2010 nastąpiły zmiany w strukturze gospodarstw rolnych. Wzrósł odsetek gospodarstw towarowych, tj. do 1 ha użytków rolnych, odsetek gospodarstw o powierzchni użytków rolnych 3-5 ha oraz jednostek o powierzchni powyżej 20 ha użytków rolnych. Odsetek gospodarstw o powierzchni 5-7 ha nie zmienił się w porównaniu z 2010 r., natomiast zmniejszył się odsetek gospodarstw o powierzchni 1-3 ha oraz 7-20 ha.

W 2020 r. w ogóle gospodarstw rolnych w województwie lubuskim dominowały jednostki prowadzące wyłącznie produkcję roślinną, które stanowiły 65,0% ogółu gospodarstw rolnych (wobec 51,1% w 2010 r.). Gospodarstwa prowadzące produkcję mieszaną (uprawa roślin i chów zwierząt) stanowiły 33,7% ogółu gospodarstw rolnych, tj. o 14,2 p. proc. mniej niż w 2010 r. Gospodarstwa prowadzące wyłącznie produkcję zwierzęcą stanowiły 1,3% ogółu gospodarstw rolnych (wobec 1,0% w 2010 r.).

W porównaniu z 2010 r. liczba gospodarstw prowadzących produkcję mieszaną zmniejszyła się o 36,5%, przy wzroście liczby gospodarstw prowadzących wyłącznie produkcję roślinną o 14,8%.

Wykres 1. Struktura gospodarstw rolnych według rodzaju prowadzonej produkcji rolniczej

Powszechny Spis Rolny (PSR) został przeprowadzony na terytorium Polski w okresie od 1 września do 30 listopada 2020 r., według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r.

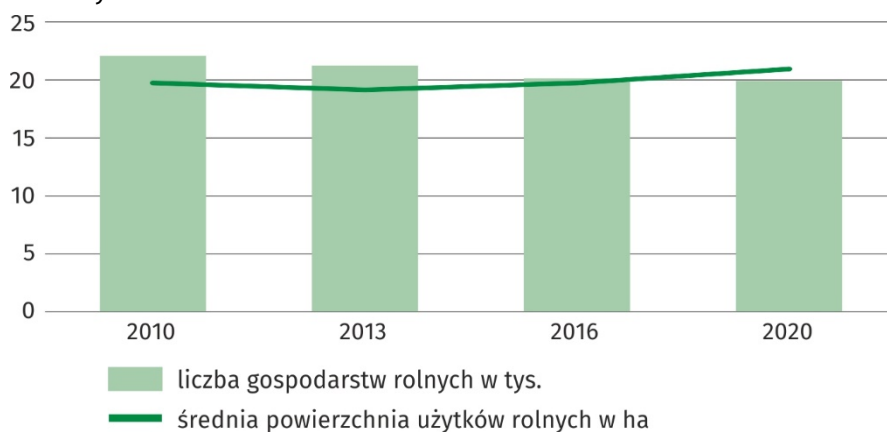
Spisem rolnym, jako badaniem pełnym, zostały objęte gospodarstwa rolne, których użytkownikami były osoby fizyczne (gospodarstwa indywidualne) oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej.

Tablica 1. Struktura gospodarstw rolnych

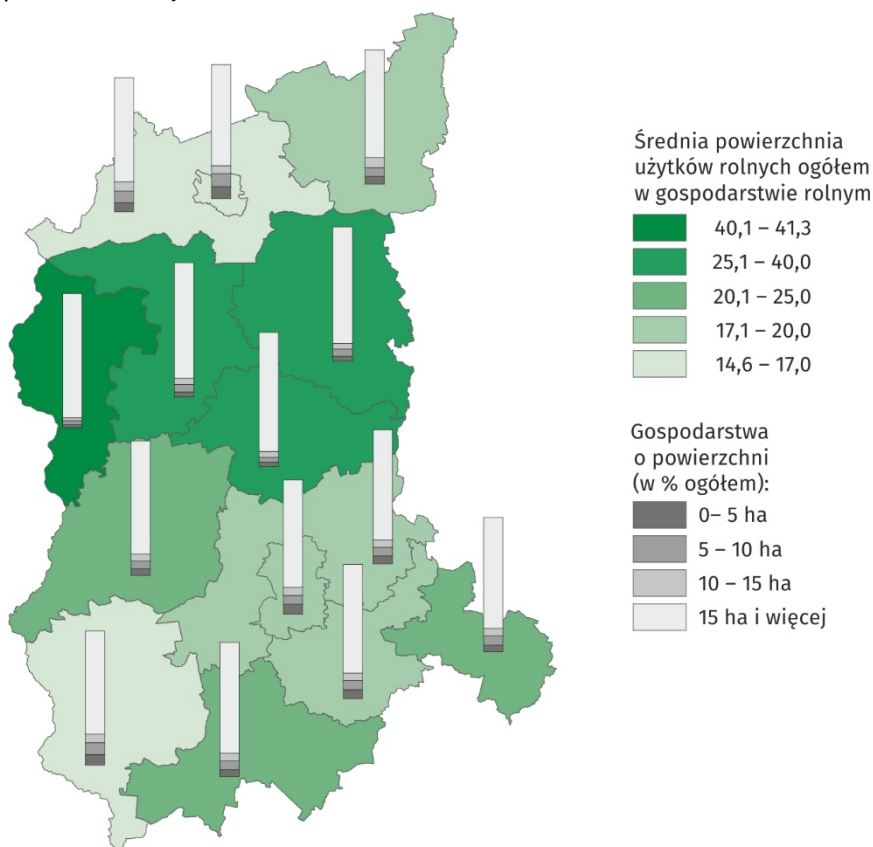
Grupy obszarowe użytków rolnych	2010		2020	
	w tys.	w odsetkach	w tys.	w odsetkach
OGÓŁEM	22,1	100,0	20,0	100,0
Do 1 ha włącznie	0,6	2,5	0,5	2,7
1 - 5 ha	10,7	48,1	8,8	44,2
5 - 10 ha	4,1	18,5	3,6	18,1
10 – 15 ha	2,2	9,9	1,8	9,1
15 – 20 ha	1,2	5,3	1,0	4,9
20 – 50 ha	2,1	9,3	2,3	11,5
50 ha i więcej	1,4	6,4	1,9	9,4

Spadkowi liczby gospodarstw w porównaniu z 2010 r., towarzyszył wzrost średniej powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie rolnym z 19,8 ha do 21,0 ha w 2020 r.

Wykres 2. Gospodarstwa rolne i średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym

Mapa 1. Gospodarstwa i użytki rolne w 2020 r.

W przekroju terytorialnym widoczne jest zróżnicowanie średniej powierzchni użytków rolnych w powiatach województwa lubuskiego. Najwyższą wartość wskaźnika charakteryzuje powiat słubicki i świebodziński, w których dominują gospodarstwa duże, o powierzchni 15 ha i więcej. Natomiast miasta wojewódzkie oraz powiaty: żarski i gorzowski charakteryzują się większym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych, co odzwierciedla niższa średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych.

2. Użytkowanie gruntów i powierzchnia zasiewów

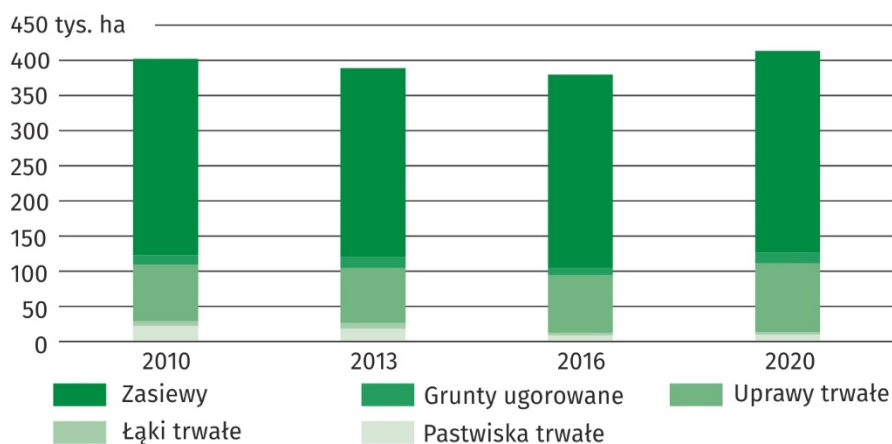
W 2020 r., w porównaniu z wynikami PSR 2010, zmniejszyła się powierzchnia gruntów ogółem użytkowanych w gospodarstwach rolnych w województwie lubuskim, która wyniosła 446,4 tys. ha, tj. o 9,0% mniej niż w 2010 r. W porównaniu z wynikami poprzedniego spisu w strukturze powierzchni ogólnej gospodarstw rolnych udział powierzchni użytków rolnych zwiększył się o 5,0 p. proc. i wyniósł 94,2%.

Tablica 2. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w latach 2010 i 2020

Wyszczególnienie	Powierzchnia użytków rolnych					
	ogółem	w tym użytków rolnych w dobrej kulturze				
		razem	w tym			
			pod zasiewami	grunty ugorowane	uprawy trwałe	trwałe użytki zielone
w tys. ha						
2010	437,7	404,9	281,6	21,1	6,5	95,0
2020	420,4	415,8	289,6	8,7	3,2	113,9
2010=100						
2020	96,1	102,7	102,8	41,1	49,9	119,9
w odsetkach powierzchni użytków rolnych ogółem						
2010	100,0	92,5	64,4	4,8	1,5	21,7
2020	100,0	98,9	68,9	2,1	0,8	27,0

Areal użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w województwie lubuskim w 2020 r. wyniósł 420,4 tys. ha i był mniejszy niż w 2010 r. o 3,9%.

Wykres 3. Powierzchnia głównych kategorii użytków rolnych w dobrej kulturze

Udział powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze w ogólnej powierzchni użytków rolnych zwiększył się z 92,5% w 2010 r. do 98,9% w 2020 r.

Powierzchnia zasiewów w gospodarstwach rolnych wyniosła 289,6 tys. ha i w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 2,8%. Wzrosła również powierzchnia trwałych użytków zielonych (łąk i pastwisk) o 19,9%. Jednocześnie zmniejszyła się powierzchnia gruntów ugorowanych (o 58,9%) oraz upraw trwałych (o 50,1%).

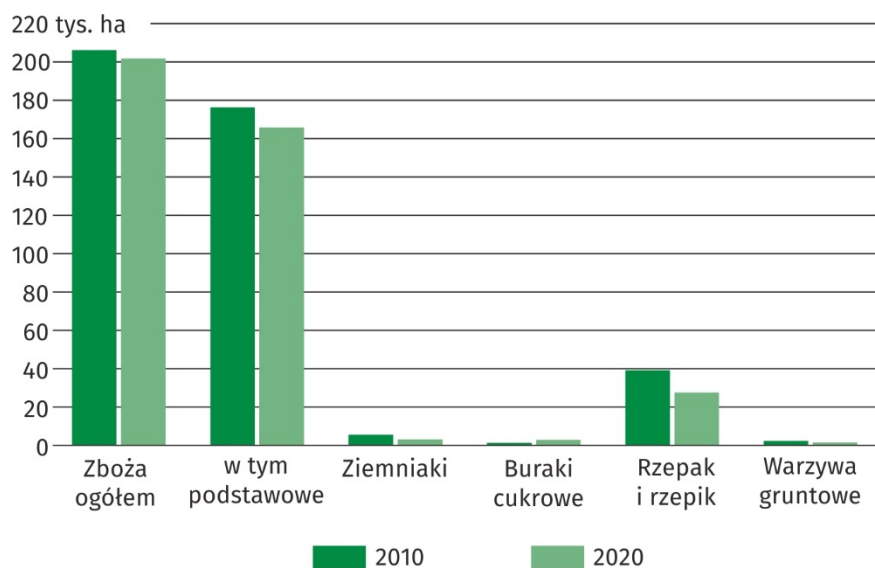
Tablica 3. Powierzchnia zasiewów głównych ziemiopłodów rolnych

Lata	Powierzchnia zasiewów ogółem	W tym					
		zboża		ziemniaki	buraki cukrowe	rzepak i rzepik	warzywa gruntowe
		ogółem	w tym podstawowe				
w tys. ha							
2010	281,6	206,4	176,5	5,2	0,9	38,9	1,9
2020	289,6	202,1	166,0	2,8	2,5	27,3	1,2

W 2020 r. odnotowano zmiany powierzchni i struktury zasiewów. W porównaniu z 2010 r. zwiększyła się powierzchnia upraw buraków cukrowych o 161,9%, a jej udział w ogólnej powierzchni zasiewów zwiększył się o 0,6 p. proc. do 0,9%.

Największy spadek zanotowano w przypadku powierzchni upraw rzepaku i rzepiku, która była o 29,9% mniejsza niż w 2010 r. Udział powierzchni upraw rzepaku i rzepiku w ogólnej powierzchni zasiewów zmniejszył się o 4,4 p. proc. do 9,4%. Powierzchnia upraw zbóż zmniejszyła się o 2,1%, a jej udział w ogólnej powierzchni zasiewów wyniósł 69,8%, tj. o 3,5 p. proc. mniej niż w 2010 r. Zmniejszył się również areal ziemniaków i warzyw gruntowych odpowiednio o 46,4% i o 36,0%. Udział tych upraw w strukturze ogólnej powierzchni zasiewów zmniejszył się odpowiednio o 0,8 p. proc. (do 1,0%) i o 0,3 p. proc. (do 0,4%).

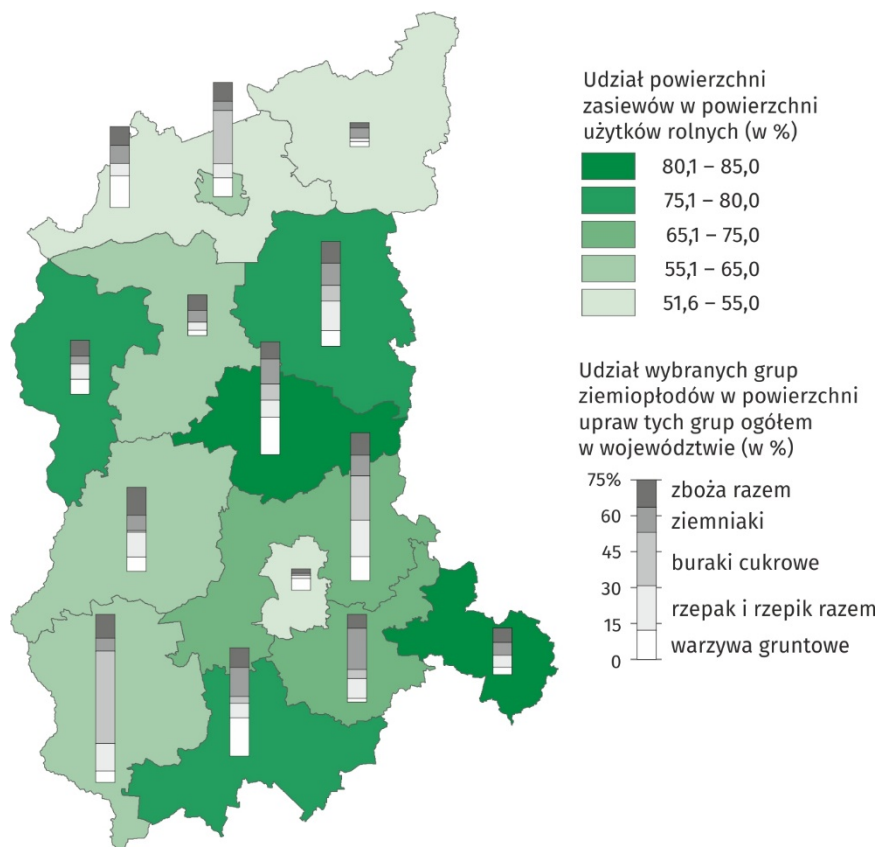
Wykres 4. Powierzchnia zasiewów według grup ziemiopłodów

W 2020 r. udział powierzchni zasiewów zbóż w województwie lubuskim w powierzchni krajowych zasiewów zbóż wyniósł 2,7% i był najniższy w kraju. Również najmniejszy odsetek w krajowej powierzchni zasiewów zanotowano w przypadku powierzchni upraw ziemniaków – 1,2%. Niewielki odsetek w krajowej powierzchni zasiewów stanowiła także powierzchnia upraw: warzyw gruntowych – 0,9%, buraków cukrowych – 1,0% oraz rzepaku i rzepiku – 2,8%.

W przekroju terytorialnym, największym udziałem powierzchni zasiewów w ogólnej powierzchni użytków rolnych charakteryzowały się powiaty: świebodziński i wschowski. Ponadto w powiecie świebodzińskim odnotowano wysoki odsetek upraw warzyw gruntowych w ogólnej powierzchni upraw warzyw w województwie.

Mapa 2. Powierzchnia zasiewów w 2020 r.

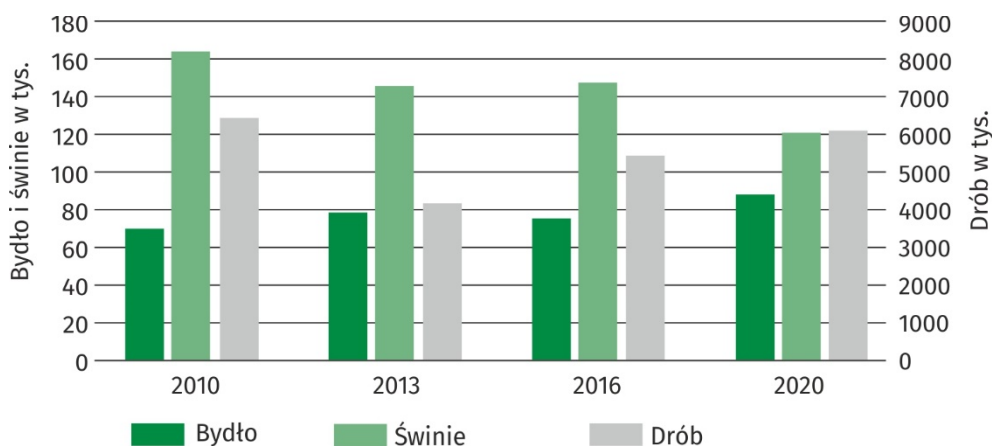
3. Zwierzęta gospodarskie

W porównaniu z wynikami spisu przeprowadzonego w 2010 r. w województwie lubuskim odnotowano wzrost pogłowia bydła o 26,1%, w tym krów o 25,7%. Znaczny spadek zanotowano w pogłowiu świń (o 26,3%), w tym loch (o 38,0%). Spadek pogłowia świń wynika głównie z niskiej opłacalności tuczu i występowania ognisk afrykańskiego pomoru świń (ASF), natomiast na redukcję pogłowia loch wpływa przede wszystkim popularyzacja systemu nakładczego w chowie świń. W porównaniu z 2010 r. zmniejszyło się także pogłowie drobiu (o 5,3%).

Tablica 4. Pogłowie i obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych

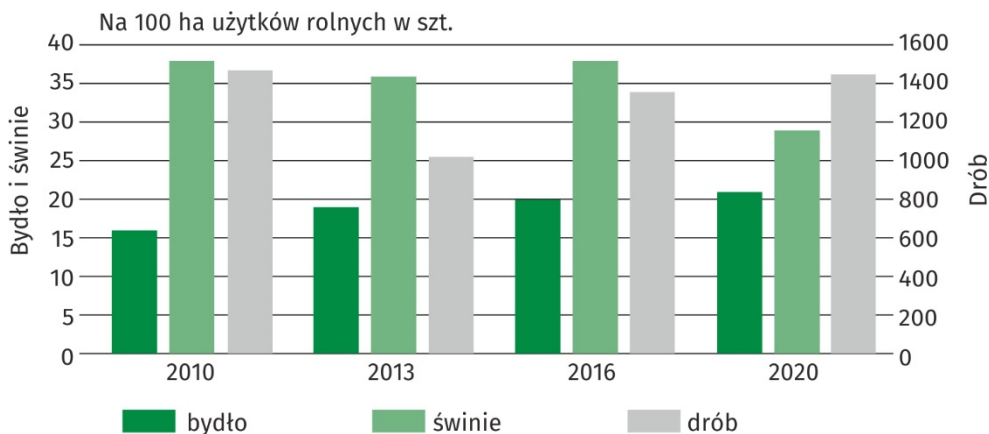
Lata	Bydło		Świnie		Drób	
	ogółem	w tym krowy	ogółem	w tym lochy	ogółem	w tym kury nioski
w tys. szt.						
2010	69,8	28,3	164,2	14,6	6443,7	1293,8
2020	88,1	35,5	121,0	9,1	6100,5	1146,9
2010=100						
2020	126,1	125,7	73,7	62,0	94,7	88,6
na 100 ha użytków rolnych w szt.						
2010	16	6	38	3	1472	296
2020	21	8	29	2	1451	273

Wykres 5. Pogłowie zwierząt gospodarskich

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w 2020 r. wyniosła 21 sztuk i była o 5 sztuk większa od notowanej w 2010 r. W przypadku drobiu wskaźnik nie uległ znaczącej zmianie; w 2020 r. obsada drobiu na 100 ha użytków rolnych wyniosła 1451 sztuk, tj. o 21 sztuk mniej niż w 2010 r. Obsada trzody chlewnej zmniejszyła się z 38 sztuk notowanych w 2010 r. do 29 sztuk notowanych w 2020 r.

Wykres 6. Obsada zwierząt gospodarskich

Udział województwa lubuskiego w krajowym pogłowie wszystkich omawianych gatunków zwierząt gospodarskich był niewielki i wyniósł odpowiednio 1,4% dla bydła, 2,7% dla drobiu oraz 1,1% dla świń.

4. Nawożenie roślin

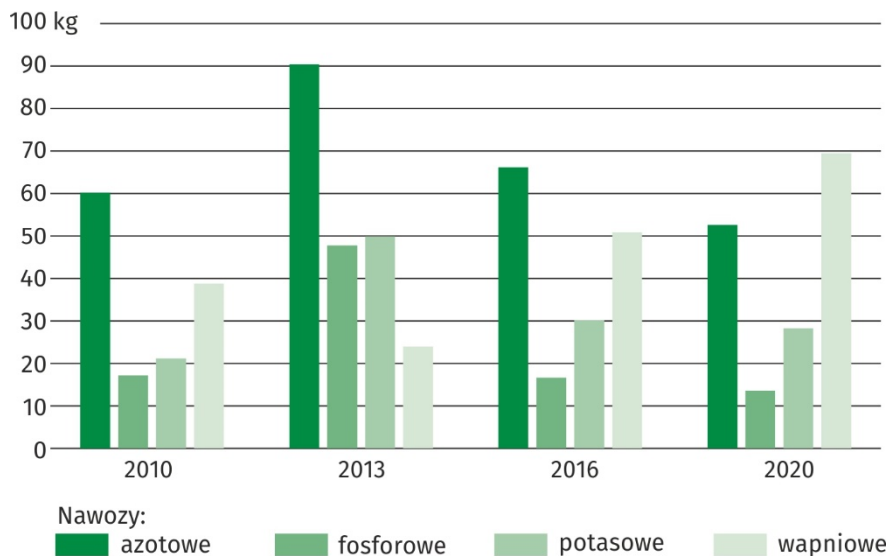
Zużycie nawozów mineralnych, łącznie azotowych, fosforowych i potasowych w województwie lubuskim, według wstępnych wyników PSR 2020, wyniosło 39,7 tys. ton i było o 8,0% mniejsze niż w 2010 r. W 2020 r. na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej zużyto przeciętnie 94,5 kg nawozów mineralnych. Największy spadek zużycia nawozów na 1 ha użytków rolnych zanotowano w przypadku nawozów fosforowych (o 24,1%) oraz nawozów azotowych (o 16,1%). Jednocześnie wzrosło zużycie nawozów potasowych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej (o 28,2%).

Tablica 5. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych

Lata	Nawozy w przeliczeniu na czysty składnik				
	mineralne				wapniowe
	ogółem	azotowe	fosforowe	potasowe	
w tys. ton					
2010	43,2	26,4	7,5	9,3	17,0
2020	39,7	22,1	5,7	11,9	29,3
2010=100					
2020	92,0	83,9	75,9	128,2	171,9
Na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej w kg					
2010	98,7	60,3	17,2	21,2	38,9
2020	94,5	52,7	13,6	28,3	69,6

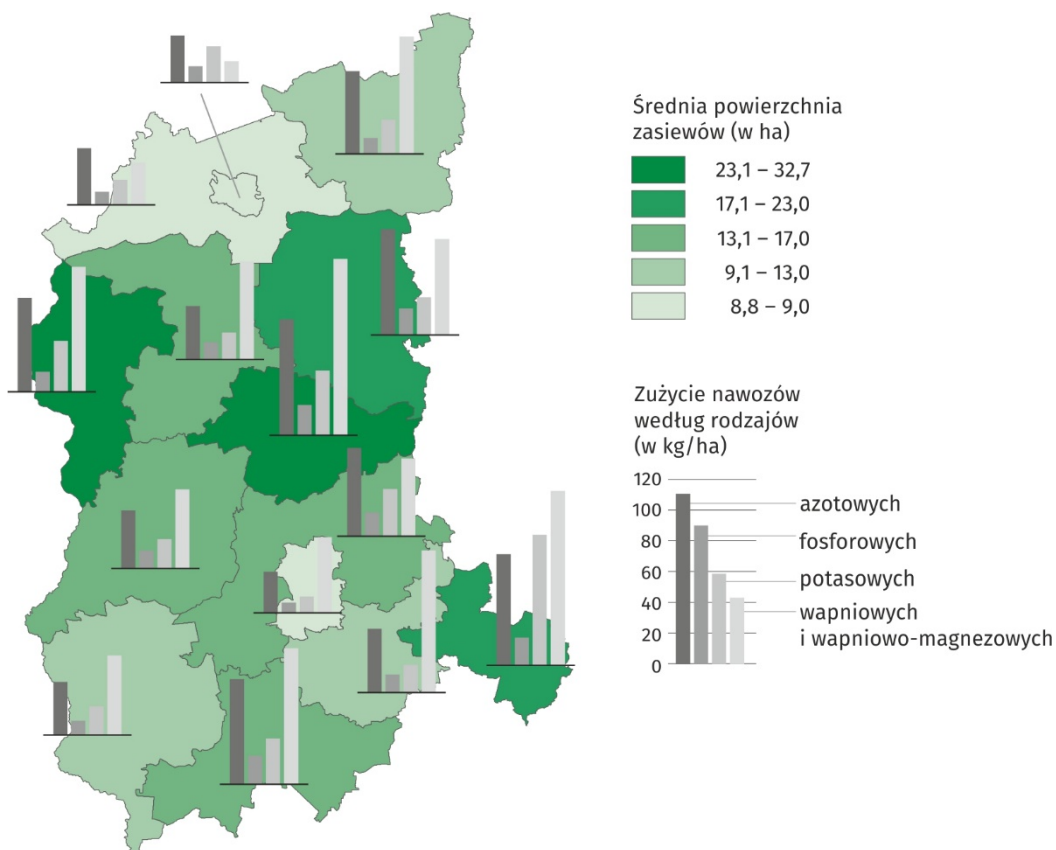
Zużycie nawozów wapniowych w województwie lubuskim wyniosło 29,3 tys. ton i było wyższe niż w 2010 r. o 71,9%. Na wzrost zużycia nawozów wapniowych wpłynął m.in. wprowadzony w 2019 r. "Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie" i związane z tym programem dofinansowanie. W 2020 r. średnie zużycie nawozów wapniowych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej wyniosło 69,6 kg i było niemal dwukrotnie większe niż w 2010 r.

Wykres 7. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych

W przekroju terytorialnym największe zużycie nawozów mineralnych oraz wapniowych w kg/ha charakteryzowały powiaty: świebodziński i wschowski.

Mapa 3. Powierzchnia zasiewów i zużycie nawozów w 2020 r.

5. Ciągniki i maszyny rolniczej

Na przestrzeni 10 lat wskaźniki dotyczące liczby maszyn na 100 gospodarstw, jak i na 100 ha użytków rolnych w województwie lubuskim nie uległy znaczącym zmianom. Widoczny jest spadek głównie w odniesieniu do liczby kombajnów buraczanych, silosokombajnów oraz opryskiwaczy sadowniczych.

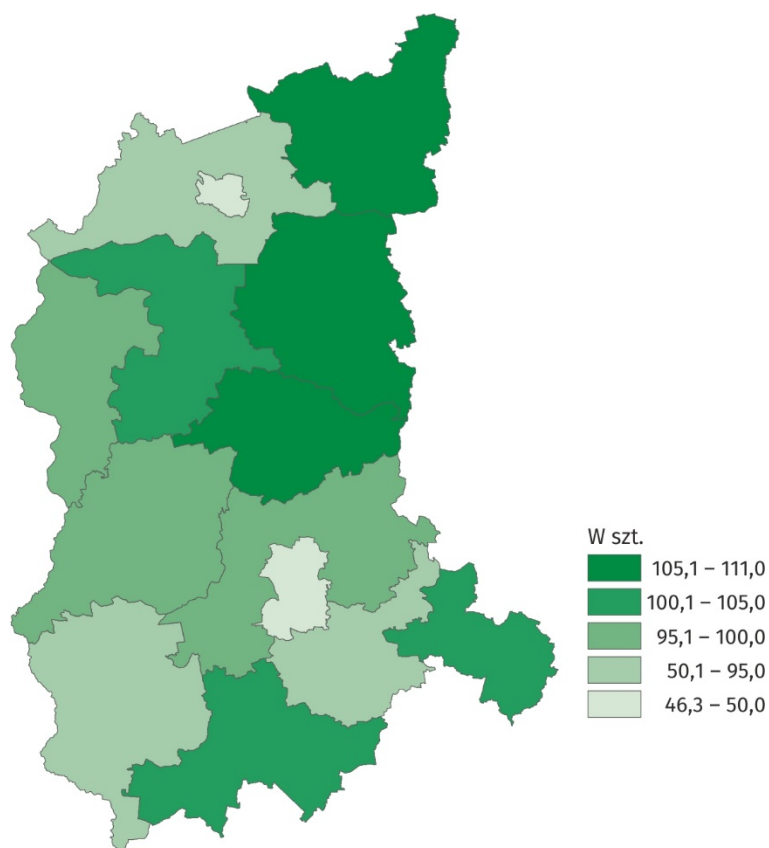
Tablica 6 Ciągniki i maszyny rolnicze

Lata	Ciągniki	Kombajny			Siloso-kombajny	Opryskiwacze	
		zbożowe	buraczane	ziemniaczane		polowe	sadownicze
w tys. szt.							
2010	19,4	2,7	0,1	0,6	0,2	5,2	0,2
2020	19,0	2,8	0,0	0,5	0,0	4,8	0,1
2010=100							
2020	98,0	105,6	25,0	84,4	26,9	92,6	60,1
na 100 gospodarstw rolnych w szt.							
2010	87,4	12,0	0,5	2,7	0,8	23,3	1,1
2020	94,9	14,0	0,1	2,6	0,2	24,0	0,7
na 100 ha użytków rolnych w szt.							
2010	4,6	0,6	0,0	0,1	0,0	1,2	0,1
2020	4,5	0,7	0,0	0,1	0,0	1,1	0,0

W 2020 r. w przeliczeniu na 1 gospodarstwo rolne przypadła 1 ciągnik, jednak udział gospodarstw z ciągnikami w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych kształtował się na poziomie 55,0%.

W stosunku do wyników PSR 2010, przy utrzymującej się przewadze zbóż w strukturze powierzchni zasiewów, zwiększyła się liczba kombajnów zbożowych (o 5,6%).

Mapa 4. Ciągniki na 100 gospodarstw rolnych w 2020 r.

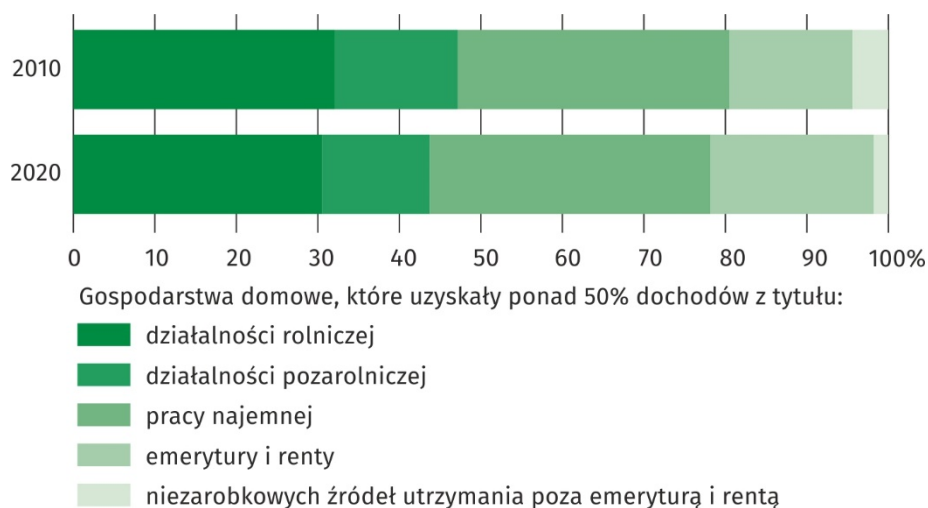

6. Źródła dochodów gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego

Według wstępnych wyników PSR 2020 w województwie lubuskim dochody z prowadzonej działalności rolniczej uzyskiwało 19,5 tys. gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego. W przypadku 27,2% gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego działalność rolnicza stanowiła główne źródło utrzymania, tj. źródło dochodów przekraczające 50% dochodów ogółem.

W tej grupie gospodarstw, poza działalnością rolniczą, dodatkowym źródłem utrzymania była praca najemna (dla 34,5% gospodarstw, podobnie w 2010 r. – dla 33,4%) oraz emerytury i renty (20,0% w 2020 r., podczas PSR 2010 dla 15,1% gospodarstw).

Wykres 8. Struktura gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego według głównego źródła dochodów

* * *

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Zielonej Górze
Dyrektor **Roman Fedak**
Tel: 68 322 31 12

Rozpowszechnianie:
Lubuski Ośrodek Badań Regionalnych
Tel: 68 322 31 28

Współpraca z Mediami:

tel.: (+48) 68 322 31 12

e-mail: SekretariatUSZGR@stat.gov.pl

zielonagora.stat.gov.pl

@ZielonaGoraSTAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania:

Publikacja GUS pt. *Powszechny Spis Rolny 2020. Raport z wyników*

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/psr-2020/powszechny-spis-rolny-2020-raport-z-wynikow,4,1.html>

Publikacja GUS pt. *Powszechny Spis Rolny 2020. Metodologia i organizacja badania*

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/psr-2020/powszechny-spis-rolny-2020-metodologia-i-organizacja-badania,3,1.html>

Ważniejsze pojęcia i wyjaśnienia metodologiczne zawarto w wyżej wymienionych opracowaniach.

Temat dostępny w bazach danych:

Bank Danych Lokalnych – Powszechne Spisy Rolne – PSR 2020

<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>